3. Ulusal Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri Kongresi

"Birinci Basamağın Temel Sağlık Hizmetleriyle Harmonizasyonu"

26-28 Mart 2026

Marmara Üniversitesi

Mehmet Genç Külliyesi

İSTANBUL

KONGRE KİTABI

3. ULUSAL BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETLERİ KONGRESİ KONGRE KİTABI

ISBN: 978-625-93705-2-1

DÜZENLEYENLER

Prof. Dr. Hasibe KADIOĞLU
Doç. Dr. Ayşegül ŞİMŞEK
Arş. Gör. Cansu NİRGİZ

YAYINCI
MARMARA SAĞLIK EĞİTİM VE

ARAŞTIRMA VAKFI YAYIN NO: 03/20226

LİSANS
Bu kitap "Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)" lisansı çerçevesinde yayınlanmaktadır.

ATIF
Yazar soyadı, Adının ilk harfi., (varsa diğer yazarlar) & Yazar soyadı, Adının ilk harfi. (2026). Bildiri Başlığı: 3. Ulusal Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri Kongresi. MARSEV

İÇİNDEKİLER

Davet…… 4

Bilimsel Program …… 5

Kurullar…….8

Konuşma Özetleri…….10

Bildiri Özetleri……..23

Çalıştay Özetleri……...64

Çalıştay Raporları……..…...85

Sonuç Bildirgesi…… 115

.

Davet

Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinin Değerli Çalışanları,

Marmara Sağlık Eğitim ve Araştırma Vakfı (MARSEV) birinci basamak sağlık hizmetlerine ve birinci basamak sağlık çalışanlarının eğitimine ve halkın sağlık eğitimine katkı sağlamak amacıyla hizmet veren bir vakıf kuruluşudur.

Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinin daha nitelikli sunumu için Birinci Basamakta Farklı Sağlık Meslekleri ve Kurumları Arasında İş Birliği ve Koordinasyonuna odaklanan MARSEV, bu amaca yönelik olarak Marmara Üniversitesi Uygulama Araştırma Merkezi (MARAHEK UYAM) ile iş birliği içinde çalışmakta, hekimlik ve hemşirelik/ebelik dışında birinci basamakta çalışmakta olan diyetisyen, psikolog, fizyoterapist, diş hekimi başta olmak üzere, eczacılar, sosyal hizmet uzmanları ve esas yapılanması sağlık dışı olmakla birlikte işlevleri sağlığı etkileyecek tüm meslek mensuplarıyla, eğitici ve araştırmacılarıyla birlikte çalışmayı hedeflemektedir.
İlkini 7-9 Mart 2024 yılında yaptığımız Ulusal Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri Kongresi'ni (BiBaK), Medipol Üniversitesi'nin değerli katkılarıyla **"Birinci Basamakta Farklı Sağlık Meslekleri Arasında İş birliği ve Koordinasyon"** teması ile, ikincisini 27 Şubat-1 Mart 2025 tarihleri arasında Marmara Üniversitesi Mehmet Genç Külliyesi'nde **"Birinci Basamak Sağlık Profesyonellerini Güçlendirilmesi"** temasıyla gerçekleştirdik.

Her yıl düzenli olarak yapılmasını planladığımız BiBaK'ların üçüncüsünü ise 26-28 Mart 2026 tarihleri arasında, Marmara Üniversitesi Mehmet Genç Külliyesi'nde bu kez **"Birinci Basamağın Temel Sağlık Hizmetleriyle Harmonizasyonu"** başlığı altında yapıyoruz.

Kongrenin ana temasını Birinci Basamakta sunulan Temel Sağlık Hizmetleri ve bu başlığın altında, koruyucu sağlık hizmetlerinin yanı sıra birinci basamak tanı ve tedavi hizmetleri oluşturmaktadır. Bu hizmetler Ülkemizde büyük bir sağlık ordusu tarafından sunulmaktadır. Her birimin birbirinden öğreneceği pek çok klinik konu, paylaşabileceği engin deneyimi bulunmaktadır. Bu amaçla Kongremizde tüm birinci basamak çalışanlarına yönelik kurslar, atölye çalışmaları, seminer ve paneller ve araştırmalar için sözlü bildiri oturumları ve olgu tartışmaları olacaktır. Yurt dışından gelen, konusunda uzman konuklarımız bizlere entegre ve interprofesyonel birinci basamak hakkında konferanslar yapacaklardır.
Bu deneyimlerin paylaşılması ve birlikte öğrenme ortamının birinci basamağın temel sağlık hizmetleriyle harmonizasyonuna önemli katkı sağlayacağını düşünüyor, tüm birinci basamak sağlık çalışanlarını ve sağlık öğrencilerini bu bilimsel ortama katkılarını sunmak üzere Kongremize davet ediyoruz.

BiBaK'ların hepimizin kongresi olması dileğiyle BiBaK26'da buluşmak üzere,
Saygılar sunarız.

Kongre Başkanları

Prof. Dr. Arzu UZUNER
Marmara Sağlık Eğitim ve Araştırma Vakfı (MARSEV) YK Başkanı

Prof. Dr. Pemra C UNALAN
Marmara Aile Hekimliği Uygulama ve Araştırma Merkezi (MARAHEK UYAM) Müdürü

KONGRE PROGRAMI	
26 MART 2026 PERŞEMBE	
09.00-12.00	**Kurslar** 1. Birinci Basamakta Epilepsi Yönetimi Kursu 2. Study Protokol Kursu 3. Multidisipliner Çalışmada Geri Bildirim ve Refleksiyon Kursu 4. Birinci Basamakta Çocukluk Çağı Obezitesinin Multidisipliner Yönetimi Kursu
12.00-13.30	**Öğle Yemeği**
13.30 -14.30	Kongre Açılış Oturumu ve Açılış Konuşmaları
14.30-15.00	**Kahve Arası**
15.00-17.00	**Panel-**Mavi Salon Birinci Basamakta Toplum Sağlığı Yaklaşımı: Ekip Temelli Hizmet ve Entegre Bakım **Moderatör:** Prof. Dr. Mehmet Akman Prof. Dr. Nafiz Bozdemir Prof. Dr. Hasibe Kadıoğlu Prof. Dr. Can Öner Dr. Toni Dedeu
27 MART 2026 CUMA	
09.30-10.15	**Konferans:** Integration of Primary Care and Public Health: Achievements and Challenges **Moderator**: Prof. Dr. Pemra Cöbek Ünalan **Konuşmacı**: Dr. Toni Dedeu
10.15-10.30	**Kahve Arası**
10:30-11.30	**Münazara-**Mavi Salon Normal Doğum vs. Sezaryen Doğum **Moderatör:** Prof. Dr. Pınar Topsever Dr. Öğr. Üyesi Sezgi Güllü Erciyestepe Dr. Furkan Kayabaşoğlu
	Konferans-Sarı Salon Bağışıklamada Güncel Durum **Moderatör:** Doç. Dr. Ersin Şimşek **Konuşmacı:** Prof. Dr. Serap Şimşek Yavuz
11.30-12.45	**Workshop-**Mavi Salon Aşı Tereddütü/Karşıtlığı **Moderatör:** Prof. Dr. Ayşe Ergün/Uzm. Dr. Hatice Rümeysa Selvi **Raportör:** Arş. Gör. Gizem Bıdık
	Workshop-Sarı Salon Akademik Perspektiften Karabağ TYE Modeli: Toplum Yönelimli ve Meslekler Arası Eğitimin Geçerliliği Üzerine Bir Tartışma **Moderatör:** Prof. Dr. Mehmet Akman **Rapörtör:** Uz. Dr. Yasemin Doğan Kaya
	Workshop- A Blok 1103 TAPV Kadın Sağlığında HIV Enfeksiyonu ve Tarama Süreçlerinde GDTM Yaklaşımı **Moderatör:** Nurşen Kambur/Doç. Dr. Rabia Can **Raportör:** Uzm. Dr. İrem Gelgeç Cingöz

	Workshop: A Blok 1104 Yaratıcı Yazarlık/Edebiyatta Tıp **Moderatör:** Yazar Tarık Tufan **Raportör:** Dr. Öğr. Üyesi Duygu Altıparmak
	Workshop: A Blok 1105 Kadın Sağlığı ile İlgili Adli Konularda Hukukçular Sağlıkçılardan Ne Bekliyor? **Moderatör:** Av. Diren Cevahir Şen; Gülyeter Aktepe/Prof. Dr. Pemra Cöbek Ünalan **Rapotör:** Arş. Gör. Dilara Çın
	Workshop: A Blok 1106 Birinci Basamakta Gebe ve Aile İzleminde Mindfullness Temelli Kısa Klinik Müdahaleler: Uygulamalı Bir Atölye **Moderatör:** Dr. Öğr. Üyesi Ebru Sağıroğlu **Raportör:** Arş. Gör. Cansu Nirgiz
12.45-13.45	**Öğlen Yemeği**
13.45-15.00	**Workshop-** Mavi Salon Güncellenmiş Kadına Yönelik Şiddeti (KYŞ) Önleme Algoritmasının Vak'a Üzerinden Tartışılması **Moderatör:** Doç. Dr. Özlem Can Gürkan / Uzm. Ayşe Tek Taşlıoğlu **Raportör:** Uzm. Dr. Nazire Öncül Börekçi
	Workshop- A Blok 1103 Birinci Basamakta Gebe Okullarının Yönetimi **Moderatör:** Dr. Emrullah Şanlan **Raportör:** Uzm. Dr. Semanur Şahin
	Workshop- A Blok 1104 Ciltaltı Yerleştirilen Kontraseptif Yöntem, Uygulama **Moderatör:** Doç. Dr. Zeynep Tuzcular Vural **Raportör:** Uzm. Dr. Laçin Aksoy
	Workshop- A Blok 1105 Prekonsepsiyonel Bakım Rehberi **Moderatörler:** Uzm. Dr. Işık Gönenç/Dr. Öğr. Üyesi İrem Nur Özdemir **Raportör:** Uzm. Dr. Semanur Şahin
	Workshop- A Blok 1106 Kanser Taramalarında Birinci Basamağın Önemi ve Hizmetlerin Güçlendirilmesi **Moderatörler:** Prof. Dr. Ayşe Nilüfer Özaydın; Uzm. Dr. Fatma Burcu Doğanç **Raportör:** Doç. Dr. Ayşegül Şimşek
	Sözel Sunum I- Sarı Salon
15.00-15.15	**Kahve Arası**
15.15-16.15	**Panel-** Mavi Salon Dezavantajlı Grupların Temel Sağlık Hizmetlerine Erişimi **Moderatör:** Prof. Dr. Sebahat Gözüm Güç Koşullar Altındaki Kadın ve Çocuklar- Doç. Dr. Seher Yurt Engellilerin Temel Sağlık Hizmetlerine Erişim-Prof. Dr. Kamer Gür Birinci Basamakta Dezavantajlı Gruplar İçin Yapılanlar, Yapılması Gerekenler- Uzm. Dr. Senem Aslan
	Sözel Sunum II-Sarı Salon **Moderatör:** Dr. Öğr. Üyesi Nurcan Kolaç; Dr. Öğr. Üyesi Ülkü Sur Ünal
16.15-17.00	**Workshop raporlarının Sunumu**-Mavi Salon **Moderatörler**: Prof. Dr. Saime Erol; Doç. Dr. Zeynep Tuzcular Vural

	Sözel Sunum III- Sarı Salon **Moderatör:** Prof. Dr. Kamer Gür; Dr. Öğr. Üyesi Buğu Usanma Koban
28 MART 2026 CUMARTESI	
09.30-10.30	**Konferans-Mavi Salon** PaRIS Bulguları Işığında Birinci Basamağa Yeni Bir Bakış: Hasta Sonuçları ve Deneyimleri Üzerinden Çok Profesyonelli Yaklaşımlar **Moderatör:** Prof. Dr. Arzu Uzuner **Konuşmacı:** Prof. Dr. Candan Kendir
	Sözel Sunum IV- Sarı Salon **Moderatör:** Dr. Öğr. Üyesi Güleren Sabuncular; Dr. Öğr. Üyesi Saliha Şahin
10.30-11.00	**Kahve Arası**
11.00-12.30	**Workshop:** TAHUD Oturumu-Mavi salon Birinci Basamakta Dijital Teknolojilerin Kullanımı **Moderatörler:** Doç. Dr. Didem Kafadar- Uzm. Dr. Demet Yılmaz **Raportör:** Arş. Gör. Cansu Nirgiz
	Workshop-Sarı salon ASM, TSM ve SYM arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi **Moderatör:** Uzm. Dr. Burcu Başaran Güngör / Doç. Dr. Ayşegül Şimşek **Raportör:** Uzm. Dr. İrem Gelgeç Cingöz
	Workshop- A Blok 1104 Yeni Başlayanlar için Aile Hekimliği 101 **Moderatör:** Uzm. Dr. Emrah Kırımlı **Raportör:** Dr. Çağrı Girit
	Workshop- A Blok 1105 Uygulamada Davranışçı Yaklaşım: Zorluklar, Çözümler **Moderatörler:** Prof. Dr. Serap Çifçili-Prof. Dr. Pemra Cöbek Ünalan
	Workshop- A Blok 1106 Birinci Basamakta İnfertilite Farkındalığı ve Fertilite Koruyucu Yaklaşımlar **Moderatörler:** Dr. Öğr. Üyesi Melek Ersoy Cingi, Hem. Hatice Özkan **Raportör:** Arş. Gör. Melisa Koç
	Sözel Sunum V- A Blok 1103 **Moderatör:** Prof. Dr. Hasibe Kadıoğlu; Prof. Dr. Nurver Sipahioğlu
12.30-13.30	**Workshop raporlarının sunumu**-Mavi salon **Moderatörler**: Doç. Dr. Gülten Karahan Okuroğlu, Prof. Dr. Dilek Güldal
13.30-14.00	Kongre Raporu Sunumu Kongre Kapanış Konuşması Teşekkür ve Bildiri Ödülleri

KURULLAR

KONGRE BAŞKANLARI	
Prof. Dr. Arzu Uzuner	Marmara Sağlık Eğitim ve Araştırma Vakfı (MARSEV)
Prof. Dr. Pemra Cöbek Ünalan	Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
DÜZENLEME KURULU	
Başkanı: Prof. Dr. S. Serap Çifçili	Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
BİLİMSEL SEKRETARYA	
Dr. Öğr. Üyesi Yüksel Duygu Altıparmak	Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
Doç. Dr. Ayşegül Şimşek	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
Arş. Gör. Gizem Bıdık	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ	
Prof. Dr. Kamer Gür	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
Prof. Dr. Sebahat Gözüm	Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
Prof. Meltem Demirgöz Bal	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü
Doç. Dr. Seher Yurt	Kent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
Doç. Dr. Şule Aktaç	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı
Doç. Dr. Zeliha Burcu Yurtsal	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Nurcan Kolaç	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
Dr. Öğr. Üyesi Buğu Usanma Koban	Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
Arş. Gör. Dilara Çın	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
Uzm. Dr. Emrah Kırımlı	Ümraniye Merkez Aile Sağlığı Merkezi
Uzm. Dr. Yasemin Doğan Kaya	Jandarma Üsteğmen Rahim Çelik Aile Sağlığı Merkezi
Uzm. Dr. İrem Gelgeç Cingöz	Trabzon Maçka Ali Kemal Aktürk Toplum Sağlığı Merkezi
Uzm. Dr. Laçin Aksoy	Pendik 30. Nolu Aile Sağlığı Merkezi

Uzm. Dr. Nazire Öncül Börekçi	Kartal Soğanlık Aile Sağlığı Merkezi
Hayrettin Ertürk	Atlasec Teknoloji San.Tic.A.Ş
BİLİMSEL KURUL	
Başkan: Prof. Dr. Hasibe Kadıoğlu	Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü
Prof. Dr. Ayşe Ergün	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
Prof. Dr. M. Çiğdem Apaydın Kaya	Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
Prof. Dr. Güzin Zeren Öztürk	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi/Tahud Genel Başkanı
Prof. Dr. Mehmet Akman	Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
Prof. Dr. Mehveş Tarım	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü
Prof. Dr. Nafiz Bozdemir	Aile Hekimliği Akademisi Derneği, Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Saime Erol	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
Prof. Dr. Sibel Sakarya	Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Prof. Dr. Şanda Çalı	Yakın Doğu Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Doç. Dr. Fatma Nevin Şişman	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı
Doç. Dr. Gülten Okuroğlu	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı
Doç. Dr. Çağrı Çövener Özçelik	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.
Doç. Dr. Özlem Can Gürkan	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
Doç. Dr. Sabah Tüzün	Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Haseki Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği
Doç. Dr. Zeynep Tuzcular Vural	Haydarpaşa Numune Eğitim Araştırma Hastanesi
Dr. Öğr. Üyesi Güleren Sabuncular	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı
Dr. Öğr. Üyesi Ülkü Sur Ünal	Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Birinci Basamakta Çalışan Sağlık Profesyonellerinin Kültürel Yeterlilik Düzeyleri ile Zenofobi İlişkisi

Kezban Erdem Şen[1], Seher Yurt[2]
[1]Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul Kent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, nujinerdm57@gmail.com, https://orcid.org/0009-0004-5614-8108
[2]Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul Kent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, seher.yurt@kent.edu.tr, https://orcid.org/0000-0001-9972-3273

Giriş: Küresel göç hareketlerinin artması, birinci basamak sağlık hizmetlerinde kültürel çeşitliliği belirgin biçimde artırmıştır. Farklı dil, inanç ve değerlere sahip bireylere eşitlikçi ve etkili bakım sunabilmek, sağlık profesyonellerinin kültürel yeterlilik düzeyleriyle yakından ilişkilidir. Buna karşın yabancılara yönelik olumsuz tutumlar (zenofobi), hizmet sunum sürecini olumsuz etkileyebilmektedir.
Amaç: Bu çalışma, birinci basamakta çalışan sağlık profesyonellerinin kültürel yeterlilik ve zenofobi düzeylerini belirlemek, sosyodemografik değişkenlere göre farklılaşma durumlarını incelemek ve iki değişken arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.
Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı kesitsel tipteki araştırma, Aralık 2024–Ekim 2025 tarihleri arasında İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı aile sağlığı merkezlerinde yürütülmüştür. Evreni 1793 sağlık profesyoneli oluşturmuş, örneklem formülü ile 317 katılımcıya ulaşılmıştır. Veriler Tanımlayıcı Bilgi Formu, Birinci Basamakta Çalışan Sağlık Personelinin Kültürel Yeterlilik Ölçeği ve Zenofobi Ölçeği ile toplanmış; analizler SPSS 22.0 programında gerçekleştirilmiştir.
Bulgular: Katılımcıların kültürel yeterlilik puan ortalaması 71.70±12.84 (orta–yüksek düzey), zenofobi puanı 39.72±11.54 (düşük–orta düzey) olarak bulunmuştur. Kültürel yeterlilik ile zenofobi arasında anlamlı ve negatif yönlü ilişki saptanmıştır ($r=-0.385$; $p<0.01$). Regresyon analizinde kültürel yeterlilik, zenofobinin anlamlı bir yordayıcısı olup varyansın %14.5'ini açıklamaktadır ($R^2=0.145$; $p<0.001$). Yüksek gelir, lisansüstü eğitim, yabancı dil bilme ve yurtdışı deneyimi kültürel yeterliliği artırırken; düşük yaş, düşük gelir ve eğitim düzeyi zenofobi ile ilişkili bulunmuştur.
Sonuç: Kültürel yeterlilik arttıkça zenofobik eğilimlerin azaldığı belirlenmiştir. Birinci basamakta kültürel yeterlilik temelli eğitimlerin yaygınlaştırılması, hizmet kalitesinin ve toplum sağlığının geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Göçmen sağlığı, kültürel yeterlilik, sağlık profesyonelleri, zenofobi.